

Громадянська освіта (основи трудового законодавства)

Дата - 22.10.2020 р. Викладач – Береш О.І.

Тема уроку. Витоки прав людини. Групи прав і свобод людини

Пояснення навчального матеріалу

Права людини починають входити до предмета міжнародно-правового регулювання з появою Ліги Націй та Міжнародної організації праці. Сучасне бачення прав людини зафіксовано в Загальній декларації прав людини, ухваленою 10 грудня 1948 р. на Генеральній Асамблеї ООН. Невипадково цей день щороку святкують як Міжнародний день прав людини.

Право – система загальнообов’язкових, гарантованих і забезпечених державою правил поведінки, що регулюють соціальні відносини в суспільстві.

Свобода – здатність і можливість свідомого вольового вибору індивідом своєї поведінки

Покоління прав людини

Покоління прав людини - це історичний етап в еволюції уявлень про права людини, визначений хронологічними рамками, доповненими за змістом нормативно-правовими актами, в яких закріплені права людини.

Сучасне міжнародне співтовариство визнає три покоління прав, які стосуються різних сфер людської діяльності.

ЯКІ ПОКОЛІННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ РОЗРІЗНЯЮТЬ

Першим поколінням прав і свобод людини і громадянина називають громадянські (особисті, особистісні) і політичні права, що були проголошені внаслідок англійської, американської і французької революцій у ХУІІ-ХІХ ст. До них належать право на життя, свобода віросповідання, право на свободу зборів, мітингів, демонстрацій, свобода виявлення поглядів тощо. Вони визначали межі втручання державної влади у життя громадянського суспільства і були засновані на традиційних ліберальних цінностях права і свободи. Відлік першого покоління прав людини ведуть із періоду встановлення юридичної рівності, коли зруйнувалися станові рамки середньовічного суспільства. Законодавчі акти буржуазного суспільства, що утверджувалось надали ідеї рівності конституційного або іншого законодавчого оформлення. Принцип юридичної рівності, який став основою універсальності прав людини, надав їм справді демократичного характеру.

Першими актами, що нормативно закріплювали саме це покоління прав людини, були: Петиція про права (1628), [Habeas Corpus Act](#) (1679) і Білль про права (1689), Декларація незалежності США (1776), Конституція США (1787), Білль про права (1791), французька Декларація прав людини і громадянина (1789) та ін. Після Другої світової війни необхідність забезпечення основних прав людини була визнана в більшості розвинутих країн. Ці права закріплені в міжнародних документах (пактах і конвенціях), одним із яких є Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Цікаво, що саме ці права правозахисники вважають істинними правами людини, бо вони абсолютно незалежні від держави.

Друге покоління прав і свобод людини і громадянина пов’язане з боротьбою людей за поліпшення свого соціально-економічного становища та культурного рівня. Такі вимоги виникли після Першої світової війни, а вплинули на розвиток конституційного права країн світу та міжнародного права після Другої світової війни. Саме тоді, завдяки бурхливому розвитку виробництва, склалися реальні передумови для задоволення економічних і соціальних потреб людей. Це були такі права як право на працю і вільний вибір роботи, на соціальне забезпечення, відпочинок і дозвілля, на освіту, достатній рівень життя тощо. Друге покоління прав людини називають ще системою [позитивних прав](#). Вони не можуть реалізуватися без організаційної, координуючої та інших форм діяльності певної держави для їх забезпечення. Соціальні, економічні та культурні права знайшли

нормативне вираження у Загальній декларації прав людини 1948 р. і особливо Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права 1966 р.

Становлення третього покоління прав людини пов'язано з національно-визвольним рухом країн, що розвиваються, а також із загостренням глобальних світових проблем після Другої світової війни. Права людини третього покоління, на відміну від інших поколінь прав людини, формувалися як колективні – «солідарні права», тому що їх не може реалізувати окрема особа. Вони є такими, що можуть здійснюватися людською спільнотою чи асоціацією. Їх можна назвати правами людини і народів. Зазвичай до прав людини третього покоління відносять право на політичне, економічне, соціальне і культурне самовизначення, право на економічний і соціальний розвиток, право на використання спільної спадщини людства, право на мир, право на здоров'я і безпечне навколишнє середовище, право на гуманітарну допомогу. Ці права є надбанням як кожної людини, так і всього людства в цілому. Взаємозалежність між двома першими та третім поколіннями прав людини здійснюється за таким принципом: реалізація колективних прав не повинна обмежувати права і свободи особи.

Четверте покоління прав людини пов'язане з науковими відкриттями у галузі мікробіології, медицини, генетики тощо. Перелік прав людини четвертого покоління: зміна статі, трансплантація органів, клонування, евтаназія, використання віртуальної реальності, одностатеві шлюби, штучне запліднення, незалежне від державного втручання життя за релігійними, моральними поглядами, доступ до інтернету тощо.

Домашнє завдання.

1. Опрацюйте відповідний матеріал підручника стр. 24 -27.
2. Знайти за допомогою лайфхаки країни, де не дотримуються прав людей. (відеоролики).
3. Опрацювати <https://www.youtube.com/watch?v=PTnn4UuyfI>